

Xarxa Natura 2000: millora de la conservació dels espais fluvials en l'àmbit de les vernedes

Procés de participació per a una proposta de modificació dels espais la Xarxa Natura 2000 de Catalunya, com a Llocs d'importància comunitària (LIC), en espais fluvials en l'àmbit de distribució de les vernedes (i altres boscos de ribera)

Sessió amb Agents Socials de la Conca del Besòs

7 de juliol de 2022

Informe de resultats

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
**Direcció General de Polítiques
Ambientals i Medi Natural**

Suport tècnic

1. Presentació

El Servei de Planificació de l'Entorn Natural (SPEN) està treballant per ampliar la delimitació dels espais de la xarxa Natura 2000, com a Llocs d'importància comunitària, en espais fluvials amb distribució de les vernedes de la regió mediterrània i alpina, en tant que hàbitat d'interès comunitari a les conques de l'Alt Segre, el Ter i el Besòs.

L'estat de conservació de les vernedes, i altres boscos de ribera, així com del conjunt de la biodiversitat propis de les aigües continentals és desfavorable i es vol revertir la seva situació. Una de les accions previstes és aprovar una proposta de Lloc d'importància comunitària, centrant la seva atenció en els espais fluvials a l'àmbit de distribució (real i potencial) de les vernedes (i altres boscos de ribera), a les conques de l'alt Segre, el Ter i el Besòs.

La proposta és una oportunitat per recuperar l'estat ecològic dels hàbitats de ribera d'interès comunitari i una oportunitat per al territori per fer-ho de manera equilibrada i compatible amb tots els interessos i objectius dels actors del territori.

Per aquest motiu s'ha impulsat un procés de participació amb un doble objectiu:

- Exposar la delimitació dels trams fluvials que passarien a incorporar-se als espais de la xarxa Natura 2000, resultant de la feina elaborada per grup de treball en el marc del Projecte Life Alnus.
- Recollir i debatre aportacions per millorar la proposta de delimitació dels LIC per assolir la millor conservació dels hàbitats i espècies d'interès comunitari propis dels espais fluvials

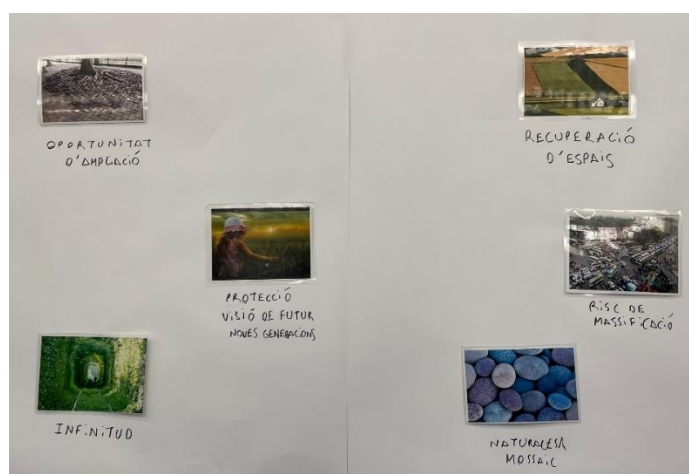
En aquest marc el passat 7 de juliol de 16.00 a 18.30h va tenir lloc la sessió de debat amb Agents Socials de la Conca del Besòs. La sessió es va organitzar de manera presencial a la seu del Consorci Besòs Tordera (Avinguda Sant Julià, 241, Granollers) i a continuació es recullen els resultats d'aquesta sessió.

2. Aportacions realitzades

Després d'una primera part que va consistir en l'explicació de l'actual estat de situació, el projecte i el procés participatiu per la proposta de modificació de delimitacions de la Xarxa Natura 2000 es va demanar a les persones participants que triessin entre un conjunt d'imatges una amb la que poguessin expressar que els hi semblava la proposta de delimitació.

Les principals idees clau recollides anaven enfocades a que:

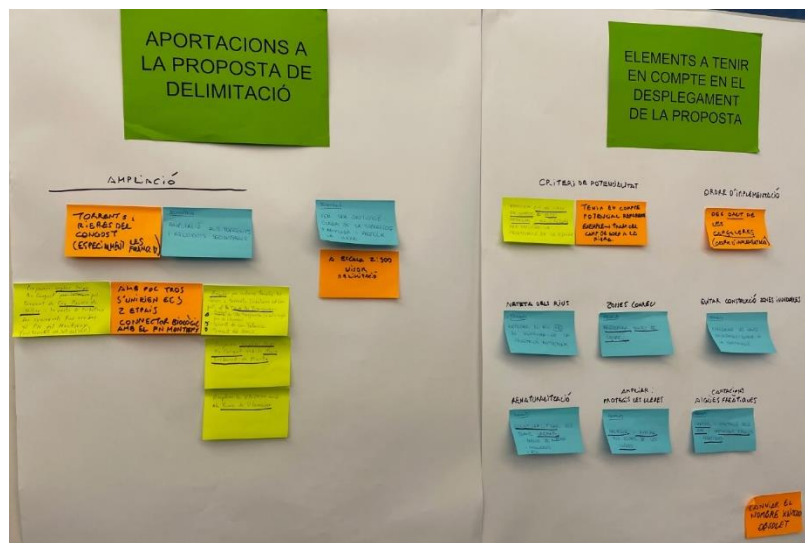
- La Xarxa Natura 2000 suposa una oportunitat per poder ampliar els espais i protegir-los i mantenir-los adequadament tal i com es mereixen.
- Aquest projecte es veu com un projecte de futur, que beneficiarà a les noves generacions però que en canvi té molt de camí per recórrer i molta feina a fer.
- Creuen necessari dur a terme aquest tipus de projecte per poder recuperar molts espais i entorns naturals i valoren positivament poder tenir veu en el disseny de la delimitació, ja que l'estat actual de situació dels hàbitats i les espècies preocupa juntament amb el risc de massificació per l'activitat humana en aquests entorns.
- La xarxa és vista amb certa complexitat per la inclusió de diferents aspectes que es superposen i com un projecte que planteja molts reptes i de diversa naturalesa.

En un segon moment, en la part deliberativa de la sessió es va demanar als participants que en petit grup treballessin amb relació a dos temes plantejats: *aportacions a la proposta de delimitació* i *elements a tenir en compte en el desplegament de la proposta*.

Tot seguit, els grups van posar en comú amb la resta les aportacions i idees que es van generar recollint-les en un mural.

A continuació trobem totes les idees generades endreçades per diferents temàtiques:

APORTACIONS A LA PROPOSTA DE DELIMITACIÓ

- **Incorporar els torrents i rieres tributaris del Congost**

Es proposa adherir a la xarxa tots aquells torrents i rieres que són tributaris del riu Congost, en especial els que formen part del terme municipal de Les Franqueses del Vallès.

- **Ampliació als torrents i afluents secundaris**

Es proposa no només afegir a la Xarxa Natura 2000 els principals rius, sinó també incloure tots aquells torrents i afluents secundaris.

- **Ampliació del torrent de Can Rovira de Villar fins al Montseny**

Aquesta ampliació que es proposa consistiria en l'espai del riu Congost que passa per sobre de l'església del Turó de Santa Maria de Llerona, on es troba la finca de Can Rovira del Villar, que forma part de la proposta de la xarxa fins arribar al Montseny. Es comenta que aquesta zona mencionada, tot i tractar-se d'un torrent molt discret és tracta d'un territori molt extens que s'enfila molt amunt i si l'espai de la xarxa s'ampliés fins a la capçalera i saltés al torrent del Sot del Vell, situat al nord, acabaria connectant amb el Parc Natural del Montseny, convertint-lo en un connector biològic.

Aquesta proposta aprofitaria, doncs, tota la proposta actual i l'ampliació només suposaria la incorporació d'un petit tram que aconseguiria unir les dues zones protegides per la xarxa, perquè la part del riu Congost a la sortida de la Garriga es veu tallat per diferents obstacles com els cingles o infraestructures com el tren, la carretera C-17 i altres zones urbanitzades.

- **Incorporar els torrents que penetren a zones agrícoles**

De la mateixa manera que es proposa una ampliació des del torrent de Can Rovira de Villar fins al Montseny, també cal incloure els torrents que penetren a la zona agrícola. Aquests torrents es caracteritzen per la seva llargada i pels seus boscos de ribera, fent així proteccions no tant estretes i lineals com les de la proposta de delimitació actual.

A continuació es recullen els torrents proposats:

- El **torrent de Santa Margarida** (per sota de l'església de Llerona)
- El **torrent de Can Patusca**
- El **torrent dels Gorcs**

- **Ampliació de l'espai del Riu Congost amb la Riera Carbonell**

Es proposa ampliar l'espai del Riu Congost amb la Riera Carbonell que va de Granollers i Les Franqueses del Vallès, travessant per Marata fins arribar a La Calma

- **Incloure la riera de Vilamajor**

Es proposa ampliar la Xarxa Natura 2000 incorporant la riera de Vilamajor

- **Definició clara de la superfície d'amplada de les rieres**

Es planteja el dubte sobre quina era l'amplada de la superfície amb la que es poden visualitzar les zones incorporades a la Xarxa Natura i s'aclareix que el visor del que es disposa permet visualitzar el mapa a un detall en escala 1:5000, a través de l'enllaç que es pot trobar a la pàgina del procés participatiu de la plataforma del Participa Gencat.

ELEMENTS A TENIR EN COMPTE EN EL DESPLEGAMENT DE LA PROPOSTA

- **Tenir en compte el espais amb potencial recuperador**

A l'hora d'incorporar nous espais a la Xarxa Natura 2000 caldria considerar no només aquells llocs on ja hi hagin vernedes que calgui preservar sinó també aquells possibles espais de rius, torrents i rieres no reconeguts i que puguin tenir un potencial recuperador en cas que no estiguessin antropitzats. Per tant, es creu necessari també incorporar aquest criteri a l'hora de fer aportacions en la delimitació de la xarxa fent una anàlisi d'aquests nous espais en potència.

- **Incloure com a criteri l'ordre d'implementació**

Es creu convenient que a l'hora d'impulsar la recuperació dels verns incorporant espais a la Xarxa Natura 2000 es tingui en consideració el criteri de fer-ho des de dalt, de les capçaleres, cap als trams baixos dels rius.

Factors a tenir en compte per la correcta conservació i preservació dels verns

- **La neteja i manteniment dels rius**

Cal tenir en compte que a l'hora de dur a terme actuacions relacionades amb mantenir una correcta xarxa fluvial, necessària per la bona preservació de les vernedes, mitjançant la neteja dels rius no consisteix en eliminar-ne la vegetació autòctona amb una excavadora. En aquest sentit cal fer més pedagogia amb la ciutadania, ja que es percep que existeix una concepció errònia de la brutícia que baixa pels rius, per això és important protegir la seva vegetació, com un element natural d'aquests entorns mentre que la brutícia que sí cal retirar són les deixalles que s'aboquen al riu com poden ser llaunes, embolcalls de plàstic, etcètera.

- **Evitar la construcció en zones inundables**

Es considera important mantenir la preservació de les zones inundables, evitant la construcció en el tram final de riu que degut a la intervenció humana mitjançant l'edificació i aixecament de diferents tipus d'infraestructures l'han anat trencant. Els participants posen d'exemple el cas la zona inundable a Montcada i Reixac sobre la qual es van construir polígons i habitatges i després molts no han estat conscients del risc que es corria en aquestes zones davant de possibles crescudes.

Per tant, les zones inundables caldria preveure protegir-les per tal de quedar excloses de qualsevol actuació urbanística.

- **Ampliar i protegir les lleres dels rius**

En aquest sentit, com s'ha mencionat anteriorment cal ampliar i protegir les lleres dels rius que originàriament havien estat més amples, rius que un dia van tenir una amplada de 500 metres per cada costat actualment tenen una amplada molt més reduïda de 50x50, en especial en els trams finals dels rius per la intervenció de l'ésser humà que ha fet que aquests accidents geogràfics natural reduïssin considerablement les seves amplades amb els conseqüents riscos davant de tempestes i crescudes del riu.

- **Renaturalització dels trams urbans**

Davant de la preocupació suscitada per la intervenció humana sobre molts espais que finalment han acabat per urbanitzant-se s'assenyala que cal recuperar aquests espais i renaturalitzar-los amb boscos de ribera, etcètera.

- **Controlar els usos de l'aigua i captacions d'aigües freàtiques**

Cal establir elements per controlar totes aquelles activitats econòmiques properes als rius limitant els usos de l'aigua i regulant les captacions d'aigües freàtiques amb l'objectiu final que pugui arribar més aigua al final dels rius. En aquest sentit, és important tenir en compte la importància de la regulació d'aquestes pràctiques que afecten al nivell freàtic amb la conseqüent disminució també del cabal d'aigua que baixa pel riu i que afecta als verns, que per la seva preservació i correcte manteniment necessiten d'aquesta aigua.

- **Preservació de les zones de conreu**

Es creu convenient preservar aquestes zones per tal que puguin tenir una funció de connectors biològics amb els entorns dels voltants.

- **Proposta de canvi de nom de la Xarxa Natura 2000**

Per últim, es proposa reanomenar la Xarxa Natura 2000 ja que aquest nom es considera, a alçades de l'any 2022, un nom obsolet.

3. Imatges de la sessió

4. Participants

Agents Socials

- Manel Gómez, Montcada Som Rius
- Albert Sorolla, Naturalea
- Elia Montagud, Fauna Llerona
- Lluís Gascon, Grup ornitològic del Tenes
- Israel Montiel, Particular
- Raquel Acacia, Coordinadora per la salvaguarda del Montseny

Equips tècnics

- Guifré Diego Vives, tècnic del Servei de Planificació de l'Entorn Natural
- Quim Bach, tècnic del Servei de Planificació de l'Entorn Natural
- Pol Guardis, tècnic del Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya i coordinador del projecte Life Alnus

Equip dinamitzador

- Joel Villanueva, INDIC
- Manel Ruiz, INDIC

5. Valoració de la sessió

En finalitzar la sessió les persones participants van poder valorar alguns aspectes de la sessió:

Com valoreu la sessió de treball?

Mentimeter

